

KYRK fönstret

CARIN GÖTBLAD:
*”Jag tror inte att jag
hade överlevt utan
kyrkomusiken”*

**SUZANNE THÖRNÄS,
54, SADLADE OM FRÅN
FÖRSVARMAKTEN TILL
SVENSKA KYRKAN:**

*”Mindre betalt
– men ett
snäpp upp
i livs-
kvalitet”*

PÅKSPELET
Lär dig om påsken
på ett roligt sätt

5

**BÖCKER
MED
PASSION**

TEMA

PASSION

Vänd blicken och låt dig drabbas

Anna

Ibland går det där vi brinner för lite överstyr

Jag har haft en hel massa saker genom åren som jag har samlat på. Bokmärken, luktsudd och olika typer av pennor är bara några exempel. Det märkligaste samlarintresset jag haft är nog ändå telefonkort... Kanske du som är i min ålder minns att man behövde särskilda plastkort en period för att ringa från telefonautomater? Jo, det var innan mobiltelefonernas tid och kändes väldigt modernt att slippa bära på mynt för att kunna ringa hem.

”Med jämna mellanrum behöver jag stanna upp och känna efter så att det jag brinner för inte bränner mig.

Jag sparade mina tomma telefonkort och när jag hade fått tillräckligt många så blev det lite av en sport att få tag i fler... och fler. Ju finare och mer ovanliga motiv desto bättre. Det gick till och med så långt att jag köpte tomma telefonkort i butik för att få just det kortet som jag saknade.

I efterhand kan jag tycka att det var en udda affärsidé att sälja förbrukade telefonkort, men där och då var jag oerhört nöjd att det gick att få tag i.

SAMLANDET VAR LITE av en hobby, kanske till och med en passion. Något som fick mig att bli engagerad och brinnande i mitt intresse.

Ibland går det där som vi brinner för lite överstyr och det bränner upp oss i stället. Det är en balansgång att få kropp och själ att harmonisera för att må så bra som möjligt. Kanske krävs det en livsstilsförändring... eller så får vi hjälpen någonstans ifrån att hitta det som ger oss ork och glädje.

Nu innan påsk är vi inne i fastan och den kan också vara en hjälp att få oss att hitta tillbaka till det som är viktigt i livet. Att under en period avstå från sådant

Foto: GUSTAF HELLSING/KON

Vad brinner du för?

som tar fokus från det som är viktigt på riktigt – det är både jobbigt och befriande.

Jag samlar inte på något särskilt längre, men jag känner att jag med jämna mellanrum behöver stanna upp och känna efter så att det jag brinner för inte bränner mig.

DET HÄR NUMRET av *Kyrkfönstret* har just temat passion och den kan visa sig på många olika sätt. Suzanne Thörnäs flyttade från stad till landsbygd och hittade lugn och en ny livsrytm. När livet snurrar på i alldeles för hög fart så kan det vara gott att få investera i sig själv, då kan meditation vara ett sätt att ge sig själv vila. Vi får också göra ett besök på den nya samtalsmottagningen Samtalsboden som nyss startats upp. Där finns ett driv och en framtidstro med hjälpande händer och lyssnande öron i centrum.

Jag önskar dig en fin vår och ser fram emot att mötas igen i nästa nummer av *Kyrkfönstret*.

Anna Karlsson

Redaktör 0921-775 31

anna.karlsson@svenskakyrkan.se

INNEHÅLL

Din församling

- 4 Suzanne Thörnäs sadlade om
- 6 Kristen meditation
- 25 Samtalsboden

Tema passion

- 10 Vänd blicken och låt dig drabbas

Porträtt

- 16 Carin Götblad, polischef

Spaning

- 20 Pilgrimsvandring

Övrigt

- 8 Påskspelet
- 9 Passionsmusik
- 28 Hur firar vi påsk?
- 24 Boktipset
- 31 Korsord

EN DEL AV **amos**

Svenska kyrkan
BODEN

Alla som vill
får bli döpta,
oavsett ålder.

Foto: MAGNUS
ARONSON/IKON

"Det är attraktivt med människor som vidgar vår värld", säger Emma Audas, präst och äktenskapsforskare.

Foto: MATILDA
AUDAS
BJÖRKHOLM

Längtar du efter att bli döpt – passa på i påsk!

» Blev du inte döpt? Kanske ville dina föräldrar att du skulle välja själv och dopet blev inte av. Kanske har du nu funderat om dopet kunde vara något för dig. För dopet, det har ingenting med ålder att göra, alla som vill får bli döpta.

Enligt mycket gammal kristen tradition döptes man under påsknattens mässa. Proselyten, som dopkandidaten kallades, undervisades länge om den kristna tron och till årets största högtid, påsken, var det så dags för dopet. Efter dopet fick den nydöpte ta del av nattvarden för första gången.

Vi erbjuder dig möjlighet att bli döpt i påsknattens mässa den 30 mars klockan 23.30 i Överluleå kyrka.

Ivar Sundström blir din doppräst. Han kontaktar dig några veckor innan för att samtala kring kristen tro och din längtan efter att fördjupa relationen med Gud.

Är du intresserad?

» Hör av dig för mer information!

E-post:

bodens.pastorat@svenskakyrkan.se

Telefon: 0921-77500

(10.00-12.00 på vardagar)

REDAKTION

Redaktör: Anna Karlsson

Adress: Kyrkfönstret, Strandplan 25,
961 34 Boden

Mejladress till redaktören:

anna.karlsson@svenskakyrkan.se

Telefon: 0921-775 31

Upplaga: 14 300 exemplar

Omslagsfoto: Joakim Nordlund

Webbplats: svenskakyrkan.se/boden

Produktion: Verbum AB

Ansvarig utgivare: Martina Croner
martina.croner@verbum.se

Tryck: Printagon, Helsingborg, 2024.

Distribution: Postnord

Trycksak
3041 0934

PEFC
PEFC/03-31-107

PEFC-certifierad

Den här produkten
kommer från hållbart
skogsbruk och
kontrollerade källor
www.pefc.se

VEM?

Suzanne Thörnäs, 54, bytte jobbet hon brann för på Försvarmakten mot församlingen i Gunnarsbyn:

Det kändes rätt med ett annat tempo

Text och foto: **Joakim Nordlund**

»Det har snart gått ett och ett halvt år sedan Suzanne Thörnäs, 54, bytte fot i yrkeslivet. Hon och hennes make Michael Thörnäs hade då flyttat från centrala Boden till Gunnarsbyn och hon upptäckte ungefär samtidigt att den lilla församlingen sökte en person som kunde växla mellan rollen som kyrkvaktmästare och församlingsvärd.

– Det kändes rätt. Jag trivdes jättebra med det jobb jag hade inom Försvarmakten, där jag under de sista fem åren var chef för garnisonens idrotts- och friskvård, säger hon.

I dag tar det henne bara ett par minuter att cykla till jobbet.

– Tar jag snöskotern som i dag så går det ännu lite snabbare, säger hon.

Talar man med någon som arbetar i centrala Stockholm handlar

det ofta om tunnelbana, pendeltåg, bil och buss för att ta sig till och från arbetet.

I Gunnarsbyn där Suzanne bor handlar det om helt andra transportmedel. Ibland springer hon till jobbet – andra dagar så promenerar hon. Inte alltför sällan tar hon sparken när företaget medger och faller andan på kan hon också spänna på sig skidorna och ta sig till arbetet på det sättet.

– Valmöjligheterna är många. Jag har faktiskt också hunnit med att både paddla och ta båten hit till arbetet, säger hon och skrattar.

Ja, ni fattar. Det här är inte centrala Stockholm – det här är Gunnarsbyn.

– Ett annat tempo. En annan rytm. Och jag trivs, säger hon.

DET ÄR DRYGT två år sedan hon kom till byn och hon har redan

valts in som ordförande i anrika och mycket fina Vedaklubben Skoter & Fiske.

– Det har känts självklart både för mig och min make att engagera sig i vad som händer i bygden. Nu saknade man en ordförande och jag såg det väl som ett sätt att bidra. Sedan kan det kanske också behövas fler tjejer och kvinnor som visar sig, berättar hon.

Hon är också engagerad politiskt och sitter i kommunfullmäktige där hon representerar Bodenalternativet.

– Det är väl samma där. Att vara med och bidra, inflikar hon.

Men Luleå Hockey står inte högt i kurs. Eftersom hon är värmelämnare i grunden klappar hjärtat för det lag som besegrade Luleå i SM-finalen för två år sedan.

När Färjestad kom på besök i Coop Arena i Luleå stod hon i motståndarklacken i matchtröja.

” *Det har känts självklart både för mig och min make att engagera sig i vad som händer i bygden.*

Att ta snöskoter till arbetet låter säkert exotiskt för många. För Suzanne Thörnäs är det vardag sedan hon påbörjade sin tjänst i Gunnarsbyns församling.

Även sparken är ett välanvänt transportmedel för Suzanne Thörnäs.

Den här dagen pågår arbetet med att ställa i ordningen den rättvisebutik som nu får en ny plats i församlingsgården.

– Jag är värmlänning från början. Pappa har ju alltid hållit på Färjestad och det har hängt med sedan jag var liten. Nu kunde vi se matchen tillsammans och den här gången var det Luleå som drog det längsta strået, säger hon.

HENNES MAMMA KOMMER från Norrbotten och när Suzanne var tio år flyttade familjen norrut.

Hon är utbildad idrottslärare och för 20 år sedan när hon började i Försvarsmakten så utbildade hon värnpliktiga och officerare i olika idrotter.

Att till sist bli chef för garnisonens idrottsavdelning låter ju som ett drömjobb?

– Oh ja. Jag trivdes jättebra så det fanns inte några planer på att sluta där.

Men lika fullt blev det så?

– Vi köpte hus här och jag har alltid cyklat till jobbet och gillar

den vardagsmotionen. Så när det dök upp ett jobb här var det ett alternativ. Inte förrän jag hade sökt jobbet tog jag beslutet. Det är ändå ett ganska stort steg att bryta sin ... kan man kalla det karriär? Bryta ett bra jobb.

Det låter ju som ett jobb med skapligt betalt också?

– Ja. Och framför allt ett roligt jobb där jag fick arbeta med det jag är utbildad till och som jag brinner för.

Vad var det mer som lockade i det här nya jobbet åt församlingen annat än att du hade nära till arbetet?

– Jag har alltid varit kristen och har den kopplingen. Sedan var det fördelaktigt att arbeta 75 procent. Det är jättestor skillnad på stressnivån, det blir ett annat liv. Ett annat yrkesliv. Jag får leva nära naturen och vi kan till exempel göra utflykter och ha tid för det. Det känns också fint att

leva på en plats där vi kan ha djur. Vi har hästar nu och planerar att skaffa får. Mindre betalt men samtidigt ett snäpp upp i livskvalitet.

Hur ser din bakgrund som kristen ut?

– Mina föräldrar är kristna och vi har varit en del av Pingstkyrkan. Jag har gått i söndagsskola, scout-er och sjungit i kör. Så min tro har följt mig genom livet sedan dess.

Vad ger din kristna tro dig?

– Trygghet. Framför allt. Den ger mig också lugn och hopp.

Har det funnit stunder när du har tvivlat?

– Oh, ja. Samtidigt tänker jag att det också kan vara sunt att tvivla och fundera. Jag träffade min man för fem-sex år sedan och han är inte kristen. Vi har pratat och jag har fått fundera och förklara vad min kristna tro betyder för mig. Det känns bra att lyfta fram den i ljuset på det sättet.

KORT OM

Suzanne Thörnäs

Ålder: 54 år.

Bor: Gunnarsbyn.

Arbete: Anställd som kombinerad församlingsvärd och kyrkvaktmästare i Gunnarsbyns församling.

Civilt: Gift med maken Michael Thörnäs, 61.

Djur: Hunden Sula, åtta hästar och en tupp. Planerar att snart också skaffa får.

Utbildning: Idrottslärare.

Tidigare jobb: Postiljon, lantbrevbärare, idrottsinstruktör, friskvårdsledare. Har arbetat 20 år med idrottsutbildning inom Försvarsmakten i Boden. De senaste fem åren var hon chef för garnisonens idrott- och friskvårdsutbildning.

VAD?

**Kristen meditation
i Överluleå kyrka.**

Här blir kyrkan en oas för återhämtning

Text: **Johan E Skoglund**

»Det är en solig januarioftersmiddag när vi slår oss ned i Charlotte Unées kontor i församlingsgårdens källare. Hopp om ljusare tider spirar in genom det lilla källarfönstret. Som av en händelse som ser ut som en tanke är det i dag dags för den första av vårterminens tillfällen då hon leder kristen meditation i Överluleå kyrka.

Kyrkobyggnaden kan utifrån sett se stor och mäktig ut men med dämpad elektrisk belysning och några tända levande ljus försäkras Charlotte att kyrkorummet blir lagom intimt för att sitta på en kudde eller stol under en timmes kristen djupmeditation. En perfekt plats att vara tyst och fridfull på.

Kom som du är oavsett könstillhörighet och ålder, bekvämt klädd och med mobiltelefonen avstängd. Som så många andra av

kyrkans verksamheter är det gratis men du behöver anmäla dig innan terminsstart. Cirka tolv deltagare brukar delta under höstens och vårens meditationstillfällen och en termin består av sex tillfällen.

Charlotte har gjort kyrkan redo och du möts av förinspelad musik som är både välkomnande och rogivande. Även konserter med levande lugn musik har förekommit och det är något man hoppas kunna fortsätta med. Trots att det inte är meditation då kan den som vill ligga ned i kyrkbänken och vila.

NÄR DET FORSKATS på kristen meditation har den visat sig kunna sänka blodtrycket och lugna magen. I Boden kör Charlotte sina meditationsträffar med inspiration från Rättvik där man är något av pionjärer inom området. Många kan förundras över hur enkelt det hela är, berättar Charlotte.

Charlotte Unée håller i meditationen.

Foto: ANNA KARLSSON

”Detta är inget hokus pokus och innehåller inte så många religiösa inslag, men meditationen inleds alltid med en bön.

Charlotte Unée

– Men, fyller hon i, det är precis så det ska vara. Detta är inget hokus pokus och innehåller inte så många religiösa inslag, men meditationen inleds alltid med en bön. Det är ett tillfälle att få sitta ned och meditera i lugn och ro. Du behöver inte prata med någon eller vara social, det serveras inte fika efteråt och deltagarna kan

Klangskålens
vibrationer har en
lugnande effekt.

Foto: MAGNUS
ARONSON /IKON

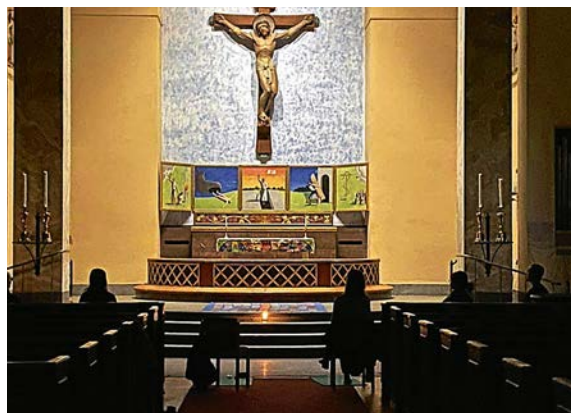
bara gå när timmen passerat. Fast många stannar ändå kvar och hjälper till att plocka undan eller tänder ett ljus.

För den som vill prata finns möjlighet att boka in en tid för enskilt samtal senare i församlingsgården med diakonen.

Utan att närmare gå in på några personliga berättelser konstaterar

Charlotte Unée att hon får mycket positiv återkoppling från personer som blivit hjälpta av sitt deltagande i meditationen.

Något annat Charlotte noterat är att många av deltagarna i den kristna meditationen är människor som inte syns i kyrkans verksamhet annars. Och även för den vane kyrkobesökaren är det

Kristen meditation i Överluleå kyrka.

Foto: CHARLOTTE UNÉE

BÖN FÖR MEDITATION

Herre, låt det bli tyst och stilla inom mig.

Tack Herre för att jag alltid lever i din blick.

Ge mig tankens vila, i visshet om att du styr allt, ge mig hjärtats vila, i visshet om att inget kan skilja mig från din kärlek.

en möjlighet att upptäcka kyrkan på ett nytt sätt.

MEDITATIONEN ÄR EN motsats till kyrkans många sociala aktiviteter där du förväntas umgås och delta aktivt i interaktion med andra människor. Det är också antitesen till sociala medier där det jagas beröm, gillanden och flest klick. Här fotas inte och inga glättiga bilder läggs ut för allmän beskådan efteråt. Åldersspannet är blandat men deltagarna är främst kvinnor. Det finns alltid plats för fler och som Charlotte konstaterar:

– Om det blir för många för en grupp då startar vi en till.

Alla är välkomna. Det finns ingen nedre åldersgräns men Charlotte Unée vet dock av egen erfarenhet, då hon försökt med avslappning på konfirmationsläger, att tonåringar inte alltid är de mest mottagliga för meditation.

Målet med den kristna meditationen är att få deltagarna att må bättre. Här finns ingen snabb lösning eller någon annan som löser dina problem åt dig, det är Charlotte Unée noga med att poängtera.

I rutan bredvid bjuder hon *Kyrkfönstrets* alla läsare på den meditationsbön hon använder i Överluleå kyrka. Den är fri att använda när och hur du vill om behovet uppstår.

Frågor och anmälan:

» Vill du anmäla dig till höstens meditationstillfällen eller har andra frågor kontaktar du Charlotte Unée.

E-post: charlotte.unee@svenskakyrkan.se

Telefon: 0921-775 71

PÅSKSPELET

REGLER: Man använder en vanlig 6-sidig tärning och går som man brukar göra. Om någon slår en 6:a byter alla plats. Den förste blir sist och på samma sätt för de med mittenplaceringar. Hamnar man på en stor cirkel gäller det som står i den. Först till mål vinner.

Text och idé: **Kent Pettersson**

START

Fastan: Fastan inleds på askonsdagen, 46 dagar innan påsk. Det kan verka konstigt att en 40 dagar lång fasta inleds 46 dagar innan påskdagen som markerar fastans slut. Förklaringen är att man inte fastar på söndagar.

Många kyrkor har en askonsdagsmessa som inleder fastan. Under messan är det vanligt att man får ett kors av aska tecknat i pannan.

Långfredag: Jesu dödsdag. Gudstjänsterna som firas är stillsamma och kan ibland upplevas som mörka och dystra, just för att det handlar om den dag då Jesus spikades upp på ett kors och dog. Samtidigt är det en positiv händelse som inte minst blir tydlig på engelska. Då heter långfredag nämligen "good friday".

Annandag påsk: Påskens storhet förstärks med ytterligare en helgdag. Gudstjänsterna handlar ofta om hur Jesus möter två lärjungar som är på väg till Emmaus.

MÅL

Du firar askonsdagsmessa och får en massa energi. Slå ett extra slag!

Du stannar och viftar med ett palmblad. Stå över ett kast.

Palmsöndagen handlar om att Jesus rider in i Jerusalem på en åsna. Folket breder ut mantlar på marken och viftar med palmblad. Det är samma texter och händelse som finns på första advent.

Jesu sista måltid. Du blir kvar ett kast för att äta upp det sista.

Bönen i Getsemane stärker dig. Slå ett extraslag.

Skärtorsdag: Dagen då Jesus firade sin sista måltid och sedan blev tillfångatagen. Den sista måltiden var en judisk påskmåltid och samtidigt den första nattvarden. I många kyrkor firas det därför en messa på skärtorsdagens kväll. Ofta avslutas den gudstjänsten med att altaret dukas av. Efter sista måltiden gick Jesus tillsammans med lärjungarna till Getsemane för att be. Det är där han sedan grips.

Du blir gripen av romarna. Stå över två slag.

Pilates vill inte döma dig. Han skickar dig till Herodes.

Herodes vill inte veta av dig, och skickar dig vidare med ett extraslag.

Gå bara här om du hamnat på cirkeln, annars fortsätt framåt.

Framåt i spelet.

Gå bara här om du hamnat på cirkeln, annars fortsätt framåt.

Du följer med Jesus på Via Dolorosa.

Jesu dör på korset. Du står kvar ett slag och sörjer.

Framåt i spelet.

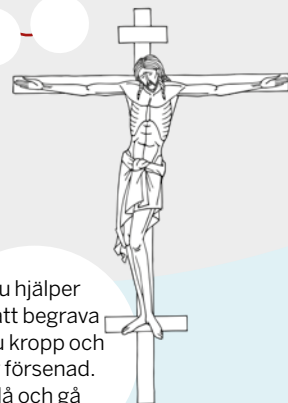
Du träffar den uppståndne Jesus. Av glädje slår du ett slag till!

Du berättar för de andra som inte tror dig. Stå över ett kast och förklara.

Påskdagen: Den stora festdagen framför alla andra. Jesus uppstår från de döda. Döden är besegrad. En glädje som finns i alla gudstjänster den här dagen.

Du får till graven och den är tom. Slå ett extraslag och skynda dig framåt för att berätta den glada nyheten!

Du hjälper till att begrava Jesu kropp och blir försenad. Slå och gå bakåt.

Fredrik Sixten komponerade den första svenska passionsmusiken, byggd på Markusevangeliet.

NYFIKEN PÅ

PASSIONSMUSIK

Fredrik Sixten: Den har allt som finns i ett mänskligt liv

Jämfört med mysiga julkonserter kan den klassiska påskmusiken kännas lite tung och svår. Men det behöver inte vara så, menar tonsättare Fredrik Sixten.

» – Det är en väldigt dramatisk och plågsam berättelse om Jesus lidande, men det finns också något väldigt vackert. Det är kärleken manifesterad, menar Fredrik som för snart tjugo år sedan komponerade den första svenska passionsmusiken, byggd på Markusevangeliet.

Nu är den framförd nästan 60 gånger, vilket saknar motsvarighet när det gäller nyskrivna oratorier.

ATT BEHÅLLA EN tydlig melodi och låta passionsmusiken vara lättillgänglig är viktigt i Fredriks komponerande. Utöver det finns det utrymme att förena tillsynes oförenliga element och skapa nya spännande kombinationer.

– Det gäller att hitta former inom

berättelsen som gör att du kan återta vissa musikaliska moment. Du förhåller dig till en viss ram, det hjälper lyssnaren att känna igen sig.

Handlingen i passionsberättelsen tror Fredrik också ger mycket igenkänning, många kan identifiera sig, och man måste inte vara troende.

– Det finns det bitterljuva och det melankoliska, det skrämmande och det brutala, lojaliteter som brister, att bli hånad och förlöjligad. Svek, drömmar och förväntningar. Du har egentligen allt som finns i ett mänskligt liv. Det är en fantastisk berättelse som alltid kommer vara aktuell.

SJÄLV VAR HAN sex år när han följde med sin pappa till Sankta Helenas kyrka i Skövde för att lyssna på Matteuspässionen av Bach.

– Dirigenten såg ut som en pingvin och hans son satt vid dirigentpodiet. Jag minns att jag tänkte att jag också ville sitta där någon gång,

berättar Fredrik som då inte hade någon aning om att han senare i livet skulle stå där och dirigera sina egna passioner. Eller att han skulle studera vid Kungliga musikhögskolan och arbeta som domkyrkoorganist innan han blev tonsättare. Men det var där det började.

– Det var något magiskt, alla var så allvarliga men samtidigt var det så oerhört vackert.

Hur kommer musiken till dig?

– Det börjar med en musikalisk idé, sedan är det både tekniska och känslomässiga översättningar av berättelsen, säger Fredrik.

Han berättar att det är svårt att förklara processen. Han blundar och tänker efter.

– Men visst sjunger musiken inom mig, det gör den ju hela tiden. Det är det som gör att jag måste få det ur mig.

Vad önskar du att människor tar med sig när de lyssnar på din passionsmusik?

– Att budskapet kommer fram, alla de olika nyanserna i berättelsen. Att min musik sätter fingret på det viktiga, och ger människor möjligheter till reflektion.

Sophie Ekman

KORT OM

Fredrik Sixten

Ålder: 61 år.

Gör: Tonsättare på heltid.

Motto i livet: "Det finns en oväntad glänta i skogen som bara hittas av den som gått vilse" (Tomas Tranströmer).

» Scanna och lyssna på låtarna på Spotify.

LYSSNA!

Fredriks nybörjartips

O Huvud blodigt sårad

Körkoral av JS Back ur Matteuspässionen

Erbarme dich, mein Gott

Soloaria av JS Bach ur Matteuspässionen

Stabat Mater

Av GB Pergolesi

O Jesu kär vad har väl du förbrutit

Körkoral av Fredrik Sixten ur Johannespassionen

Han var föraktad

Inledningskör ur En svensk Markuspassion av Fredrik Sixten

*Är passion
viktigt i en relation?
Vad är ens passion?
Och hur vårdar och bevarar
vi den? Emma Audas, präst
och äktenskapsforskare,
samt Torbjörn Bildtgård,
relationsforskare,
delar med sig.*

*Text: Maria Widar
Illustration: Sophie Ekman*

TEMA

PAS

SION

Vänd blicken
och låt dig
drabbas

V

i kanske skulle kunna ta och fördjupa innebörden av ordet passion, menar Emma Audas. Passion kan vara något helt annat än det första elektrifierande pirret i magen, sinnet som tappar balansen, hjärtat som springer ruscher, syret som nästan tar slut när världen upplevs på någon annanstans, långt bort. Passion kan vara något betydligt djupare, menar hon. Åter till det snart.

Emma Audas är präst och äktenskapsforskare. Rätt tidigt in i teologistudierna fastnade hon för ämnet äktenskap och relationer.

– Frågorna kring relationer och sexualitet är utmanande, intressanta och spännande. Det är ett laddat ämne som engagerar, som ligger nära oss människor, säger hon.

”Det är attraktivt med människor som vidgar vår värld.

Emma Audas

– Dessutom var det många omkring mig som gifte sig och jag hade en lärare i Åbo som skrev mycket om de här frågorna. Det fanns överlag en miljö som uppmuntrade att dyka djupare.

Efter några år i församlingstjänst började hon forska på heltid och skrev sin doktorsavhandling om kyrkans syn på äktenskapet.

Ater till ordet passion, vad anser hon att det ordet egentligen innebär?

– För mig är inte passion synonymt med

den tidiga förälskelsen i en relation eller med den sexuella lusten och åtrån. Det betyder något annat, passion är så mycket större än så. Passion, för mig, är att drabbas av en annan människa. Det är en glädje och ett firande av en annan människas existens.

Det liknar på många sätt den tidiga förälskelsen, menar Emma, skillnaden är att passionen är djupare och har blicken på den andra, inte på en själv.

– Passionen kräver att du är uppmärksam och verkligen ser den andra, inte den du önskar att han eller hon vore. Förälskelsen handlar många gånger om att tillskriva den andra ideal och egenskaper. Vår själv-upptagna kultur får oss lätt att bli mest intresserade av oss själva och vad andra kan ge oss; ”Kan någon annan rita ett hjärta på stranden åt mig?” Passion fungerar tvärtom, den kräver uppmärksamhet på en annan människa.

Krävs det passion för att leva lycklig i en relation?

– Jag tror att man kan ha en lycklig relation utan att bli drabbad av sin partner, man kan ha det jättebra ändå. Det ska snarare ses som en stor gåva att kunna bli drabbad. Att ibland få fråga sig hur är det möjligt att jag får vara med dig?

Om man studerar de som skilt sig, där passionen inte längre finns – vad säger de? En som är expert på äldre och relationer är Torbjörn Bildtgård, docent i sociologi. Han har ägnat en stor del av sin forskning åt relationer sent i livet. Tillsammans med sin kollega professor Peter Öberg arbetar han just nu med en studie om att skiljas sent i livet.

– Många jag intervjuar och möter resonerar; ”Den >>

KORT OM

Emma Audas

Ålder: 36 år.
Familj: Mannen Patrik Hagman. Stor familj, viktiga vänner. Många är älskade!
Bor: Vadstena.
Gör: Teolog och präst. Jobbar som stiftsadjunkt för Linköpings stift. Har skrivit doktorsavhandlingen *Det heliga äktenskapet*, som på ett teologiskt sätt diskuterar frågan vad ett äktenskap är.
Motto i livet: Jag undviker motton. Men "Var sann!" är väl något jag försöker leva ut.

"Passionen kräver att du är uppmärksam och verkligen ser den andra, inte den du önskar att han eller hon vore", säger Emma Audas.

Foto: MATILDA
AUDAS BJÖRKHOLM

» återstående livstiden är begränsad så hur vill jag använda den tiden? Vill jag fortsätta leva med min partner där kärleken och passionen inte längre finns?” berättar han och fortsätter:
 – I de skilsmässoberättelser jag har tagit del av vittnar många äldre om att man inte längre har gemensamma projekt, man har helt olika mål för resten av livet. Den ena kanske vill resa och träffa människor och den andra trivs med att ta det lugnt hemma och titta på tv. Det här splittrar många par och det kanske heller inte är någonting man varit medveten om tidigare. Det blir tydligt först när barnen flyttat ut och man har gått i pension.

Aren efter pensionen innebär ett enormt skifte i livet för många, förklarar han. Man tar klivet från tidigare livsvillkor in i något

”Åtrå uppstår i avstånd”, säger Emma Audas. ”Om vi lever i en sådan symbios att det inte längre finns ett du och ett jag blir det svårt för attraktionerna att överleva.”

”Om man ser till att skapa gemensamma mål har man som par bättre förutsättningar att hålla ihop sent i livet.

Torbjörn Bildtgård

helt nytt. Men om man vänder på det, menar Torbjörn, är det också bland målen och drömmarna vi kan finna själva nyckeln till den långa, goda relationen.

– Om man har eller ser till att skapa gemensamma mål och drömmar har man som par bättre förutsättningar att hålla ihop sent i livet.

Förutom att hitta nya gemensamma mål och drömmar som Torbjörn påpekar, är det också viktigt att låta varandra vara egna personer, menar Emma Audas.

– Äktenskapet kan ha en konserverande effekt på oss eftersom vi hela tiden är i någon annans blick, nära någon som vet vad vi brukar göra och hur vi brukar bete oss. ”Va? Ska du gå på danskurs?” kan det låta. En viktig nyckel är därför att låta den andra vara en egen person.

Och, förklarar Emma, att för egen del se till att ta den platsen.

– Stå ut med att utsätta den andra för det obehag det kan innebära att visa att du är en egen person. Försök inte att rädda honom eller henne från det obehaget. Det är attraktivt med människor som vidgar vår värld. Att fortsätta växa är ett sätt att fortsätta göra den andras värld större, säger hon och fortsätter:

– Dessutom uppstår åtrå i avstånd. Om vi lever i en

KORT OM

**Torbjörn
Bildtgård**

Ålder: 53 år.

Familj: Fru och två barn.

Bor: Sollentuna.

Gör: Universitetslektor vid institutionen för socialt arbete, Stockholms Universitet.

Forskar om äldres familjrelationer, så som att skiljas sent i livet, att träffa ny partner sent i livet, åldrande och intimitet, åldrande styvfamiljer samt att åldras utan familj.

Forskar även kring bilder av åldrande.

Foto: RICKARD
KILSTRÖM

sådan symbios att det inte längre finns ett du och ett jag blir det svårt för attraktionen att överleva. Därför är det bra att få se den andra i nya situationer och miljöer, då ser vi nya sidor lite på håll.

Vad säger Bibeln om passion?

– Den är full av det! Passion är ett tema som förekommer mycket i *Bibeln*, bland annat i *Höga visan* och *Psaltaren* som i den tidiga kyrkan är de mest citerade och kommenterade böckerna. Här kan vi bland annat läsa: ”Jag sträcker mina händer mot dig, öppnar mig som törstig jord” och ”Gud min Gud, dig söker jag, min själ törstar efter dig, min kropp längtar efter dig, som ett kargt och uttorkat land”. Det är erotiskt laddade texter.

Och Bibeln, menar Emma, verkar envist påstå att människans erfarenhet av längtan efter en annan människa är något mer än sexuell lust och åtrå. Än det elektrifierade pirret.

– Det är en djup längtan som säger oss något om hur människan längtar efter Gud, och hur Gud längtar efter oss. Vår mellanmänskliga längtan kan alltså ge oss kunskap om vem Gud är, och hur Gud är. På samma sätt som den jag älskar är oersättlig är jag också det i Guds ögon. ●

BÄDDA FÖR PASSION

Vad kan vi göra i våra relationer för att hålla passionen levande? Prästen och äktenskapsforskaren Emma Audas ger tre tips på hur vi bäddar för passion.

1 Be När vi stillar oss i bön övar vi oss i den uppmärksamhet som behövs för att passion ska kunna uppstå. Denna stund av stillhet lär oss inte bara att lyssna till en annan, vi får också en ärligare blick på oss själva och förstår vår plats i tillvaron. Så fortsatt öva dig i bön.

2 Gå på danskurs Ett annat sätt att väcka passion är att prova nya saker. Det kan till exempel vara att delta i olika samhällsinitiativ, kanske hjälpa

till att dela ut matkassar i församlingen. Genom att involvera dig i nya aktiviteter, tar du fram nya sidor av dig själv. Det gör i sin tur din värld större. Kanske göra det tillsammans med din partner? Finns det något mer attraktivt än att lite på distans betrakta sin partner i ett nytt sammanhang, med nya människor?

3 Tala sanning Få saker är så bra som ärlighet för att hålla passionen vid liv. Genom att tala sanning skapar vi tydlighet och framträder som egna personer. Om vi döljer sanningen, även om det är för att skydda någon, eller om vi bygger upp fasader, kan det skapa misstro och ängsligheter, vilket dödar passionen.

Carin Götblad, polischef:

Jag tar häng på goda människor

Polischef Carin Götblad brinner för utsatta människor och försöker hitta vägar för ett bättre samhälle.

Text: *Linda Newnham* Foto: *Theresia Kölin*

»Polisens ”grand old lady” Carin Götblad säger att om man jobbar med samhällets baksidor är det bra att ha djur hemma som man kan gosa med. Själva har hon marsvinen Roger och Nala.

– När man jobbar med ondska är det bra att ha en relation med något som är litet, snällt och skört. Djur gör att du inte blir cynisk. De är inte psykopater, de förstår sig inte, de har inte ondska som drivkraft, är inte fördomsfulla, ifrågasätter inte vem du är eller varför du lever som du gör. Jag har väldigt stor respekt för djur.

Carin Götblad kunde ha gått i pension redan för några år sedan, men fortsätter brinna och verka för ett bättre samhälle. Framförallt är hon engagerad i barn, äldre och psykiskt fragila – på olika sätt utsatta människor. I hennes nya roll som polischef på NOA, fokuserar hon på att förhindra nyrekrytering av unga till kriminella gäng, vilket passar henne perfekt.

”Förebyggande arbete syns ju inte, det är inget man kan föra statistik över eller får poäng för.

Carin sticker inte under stol med att Sverige befinner sig i ett allvarligt läge, där kriminaliteten har slagit rot inom myndigheter, och tonårspojkar är kanonmat i gängkrig. För 14 år sedan varnade hon för detta, och lade fram förslag som liknar det som nu diskuteras och implementeras: lätta på sekretessen

inom socialtjänsten, bygga upp lokala poliskontor, sätta in tidiga insatser för unga i riskzonen och ge stöd till föräldrar.

Om åtgärderna genomförts då, kanske vi inte varit här i dag. Hur känns det att du inte blev lyssnad på?

– Det var inte så att jag inte alls blev lyssnad på, men man förstod inte allvaret och det är synd, för nu har saker gått så långt att det krävs stora insatser för att vända utvecklingen. Men om det är något som är viktigt när man jobbar med förändring, så är det att vara uthållig. Jag lutade mig heller inte tillbaka, utan gjorde allt jag kunde. I Stockholm där jag var läns-polismästare startade vi bland annat en föräldraretelefon och öppnade 27 små poliskontor i de mest utsatta områdena.

Hon skapade också ungdomsråd, äldreråd och kontaktpoliser för skolor, men fick efter sin avgång se det mesta nedmonteras.

– Allt handlar om att vara nära och involvera människor. Förebyggande arbete syns ju inte, det är inget man kan föra statistik över eller får poäng för.

MEN SKAM DEN som ger sig (vilket inte verkar ligga för den här kvinnan). Hon säger glatt att i dag, vid 68, blir hon lyssnad på.

– Nu blir jag inbjuden lite överallt, sitter som expert i många regeringsuppdrag, och får vara med i intervjuer och debatter där jag försöker sprida kunskap och ett strategiskt tänk.

Hon förstår också att uppskatta sitsen, för Carin Götblad vet vad det innebär att inte ha denna starka

»

"Mina föräldrar sa alltid 'Du är så klok, Carin'. Om man får höra det som barn, så tror man på det. Det är bra oavsett om det är sant eller inte, man får automatiskt mer ansvarskänsla", säger Carin Götblad.

» position och röst. Vid 19 års ålder var hon ensamstående mamma med två barn. Hon bodde i ett miljonprogramområde, och hade vare sig utbildning, pengar eller nätverk. Hon fick uppleva hur fördomar känns, verkligen känns, och det är en erfarenhet hon bär med sig.

– Bara för att en människa har ett problem, så innebär det inte att hon har alla andra också. Att man är en ung ensamstående mamma, innebär exempelvis inte att man har en beroendeproblematik. Det är lätt att döma människor utifrån generaliseringar. Det gör inte jag.

CARIN GÖTBLAD VET också att det går att förändra sin situation – och brinner för att sprida det budskapet.

– När man är med om svåra saker, där livet ställs på sin spets, måste man till slut ta ställning till vad som ska få dominera ens liv. Antingen dras du ner i förtvivlan, och då är det de krafterna som styr – som ganska lätt kan förgöra dig. Eller så famlar du efter strån av hopp, och när du gör det blir du starkare. Jag är en stark och uthållig person, och det kommer sig nog av att jag har varit i en situation där jag var tvungen att hitta lösningar. Så sedan dess har jag haft det perspektivet: jag försöker hitta vägar framåt, tar häng på goda människor och tar fasta på det ljusa som finns, säger hon och lägger till:

– Jag har jobbat mycket med ondska, särskilt kring utsatta barn, som hedersvåld eller nätbaserade övergrepp på barn. Det är sådant som berör en, men där är det viktigt att vara en kraft framåt, se att man kan påverka saker till det bättre, och förmedla det till människor.

”Kyrkomusiken var livsviktig för mig när min son gick bort. Jag tror inte jag hade överlevt utan den.

En annan nyckel för att förändra sitt liv är mod. Hon menar att hon inte är rädd av sig, att ta risker och agera är nödvändigt för att komma vidare.

– Ibland kan jag med facit i hand konstatera att det där borde jag kanske inte ha gjort på just det här sättet, men då lär jag mig något och blir bättre på att göra saker.

SJÄLV UTBILDADE HON sig till forskollärare, för att sedan gå vidare och bli jurist. Polisen hade hon ingen särskilt positiv bild av. Som aktiv inom alternativrörelsen på 70-talet tyckte hon snarast att polisen hade dålig attityd mot folk.

– Jag erkänner att jag hade fördomar, skrattar hon. Jag såg poliser som ganska brutala människor. Lite var det sant, för då var poliser inte alls lika välutbildade som i dag.

Så när hennes studiekompis föreslog att de skulle söka in till polischefsutbildningen, som erbjöds jurister på den tiden, var första reaktionen ”skämtar du?”

– Men det var en fin utbildning, och man fick betalt

FEM TIPS

... för ett **medmänskligare samhälle:**

1 Ingen kan göra allt, men alla kan göra något. Tillsammans blir vi en betydelsefull kraft.

2 Lär känna människor i ditt närområde, prata med grannar och bjud in familjen som verkar ensam.

3 Var tolerant och bry dig mer, men lägg dig också i lite mer vid behov. Ha förväntningar på människor.

4 Bli kon-taktperson för en ungdom på gild.

5 Ge möjlighet till jobb eller sommarjobb inte enbart till vänners barn, utan till någon som verkligen

när man studerade. Och när jag funderade på saken ett varv till tänkte jag att polisen behöver sådana som mig. Sedan kom mina fördomar såklart också på skam, jag hade aldrig tidigare varit på en arbetsplats med så många engagerade människor som ville väl.

YRKESVALET VISADE SIG vara rätt. Polisen behövde Carin Götblad, och var smarta nog att ta vara på hennes kraft och kreativitet. Som 47-åring blev hon vald till länspolismästare i Stockholm. Hon var den första kvinnan på posten, med 27 mån före sig sedan 1700-talet. Hon blev chef för cirka 7 000 medarbetare, men fick ingen mjukstart. Fyra månader efter tillträdet ledde hon jakten på Anna Lindhs mördare. Sedan dess har Götblad varit känd för sin frispråkighet och sina okonventionella metoder. Populär, men också ifrågasatt. Hon var ju inte ens vanlig polis i botten, utan forskollärare och jurist. Själv kommenterar hon det med ord som ofta återkommer under intervjun: ”man måste ha förståelse.”

– När man kommer in i en organisation och är annorlunda kan man ha en uppförsbacke i början, det får man ha förståelse för, men inte låta sig styras av.

– Jag brukar säga att jag är bra på en sak, och det är att rekrytera duktiga människor. När jag var chef i Stockholm såg jag bland annat alltid till att ha en 60-plussare som min biträdande. Då kunde han (det var bara män då) hålla koll på allt som måste hållas koll på, och så kunde jag ägna mina unga, djärva ögon åt utveckling. Så hade jag inte kunnat jobba om jag inte hade haft de kloka, erfarna personerna bredvid mig. Jag har också alltid känt ett starkt stöd från medarbetarna. Jag är en lagarbetare, det är så man får igenom progressiva förändringar.

SOM KVINNA i en mansdominerad värld är Carins tips att använda de effektiva vapnen vänlighet och hjälpsamhet – och att aldrig be om ursäkt för sig själv.

– När människor försöker få dig att känna att de inte alls är glada över att du har fått den här positionen, så låtsas du att du inte förstår. Se bara glad ut. Och om någon säger något lite halvcyniskt, så ler du och låtsas som att du tror att du får beröm. Så gör jag när jag pratar till nya grupper som inte känner mig. Efter ett tag när man har bemött saker på det här sättet tror folk att man är galen. Det gör inget det heller, för fördomarna lägger sig så småningom, när de har lärt känna dig. Så ta det inte personligt, hur oschysst det än är, det handlar helt enkelt om att de inte är vana vid en sådan som du.

Carin skrattar ofta, så även när hon berättar det här – någon kränkt, vit kvinna verkar hon inte ha lust att bli, man får liksom välja sina strider. Men sett i backspeglarna kan hon konstatera att polisen var en passande väg för henne att gå – hon har älskat att jobba inom kåren.

– Ingen annanstans har jag träffat så många människor som inte bara snackar utan gör. Vi kanske inte gör allting rätt, men vi försöker i alla fall. Om du ringer oss och säger att ”nu slänger jag mig framför tåget” svarar vi inte att du får en tid om 14 dagar, utan

"Det stämmer att jag inte äter lunch. Tidigare brukade jag säga att "jag blir för snäll då", men jag har läst någon forskningsstudie om att kvinnor som inte äter lunch verkar få en viss skärpa. Till middag blir det ofta min mans köttfärssås – minst två jätteportioner!"

vi rycker ut direkt. Det är underbart att jobba på en sådan arbetsplats. Och yrkesgrupper som jobbar med livets realiteter, som kommer in i olika svåra saker, får speciella kvaliteter. Det är samma sak med människor som jobbar inom kyrkan, socialtjänsten och sjukvården.

CARINS EGET FÖRHÅLLANDE till kyrkan är dubbelt.

– Jag är uppfostrad till att tro på Gud, men på ett sätt som gjorde att mitt liv höll på att sluta med katastrof. Jag var lärd att Gud har en mening med allt, så jag lät saker hända för jag trodde att Gud hade bestämt det, vilket innebar att jag hamnade i utsatta situationer. Men en dag hände det något som gjorde att jag kände nej, det finns ingen Gud.

Men hon talar om kyrkan med stor värme. En av hennes söner gick bort vid 21 års ålder, och då sökte hon sig till kyrkomusiken och kyrkorummet.

– Dels upplevde jag att kyrkan var den enda som kunde hantera döden på ett respektfullt sätt – och då handlar det ju också om livet – att kyrkan var den enda som kunde böttna i det. I dag är kyrkan nog också det enda rum, förutom naturen, som finns för eftertanke och kontemplation.

På Gotland, där Carin bor när hon är ledig, finns det

KORT OM

**Carin
Götblad**

Ålder: 68 år.

Familj: Sambon Erling (forskare), son och tre barnbarn.

Bor: Stockholm och Visby.

Gör: Polischef vid polisens nationella operativa avdelning, NOA, med särskild inriktning på arbete mot nyrekrytering av unga till gängkriminalitet.

många medeltida kyrkor, och hon känner en vördnad och respekt när hon sitter i dem.

– Kyrkomusiken var livsviktig för mig när min son gick bort. Jag tror inte jag hade överlevt utan den. Så mycket vacker kyrkomusik som jag har hört. Jag älskar orgeln, och mina allra bästa vänner är organister, så jag är ofta i kyrkan och lyssnar.

OCH SVERIGE DÅ. Hur ska vi få den här demokratin och det här samhället att må bättre igen? Carin är optimistisk. Framförallt sedan hon offentligt började uppmana till en folkrörelse mot brott och för inkludering.

– Jag känner mig hoppfull, för det är så många människor som kontaktar mig varje dag och vill hjälpa till, alltifrån organisationer till enskilda.

Med viss skärpa i rösten lägger hon till att vi inte kan förlita oss på att myndigheter, skolan och kyrkan ska fixa detta. Det är allas vårt samhälle. Allas vårt ansvar.

– Man måste ha lite högre krav på sig själv och bidra. Om alla tar sig i kragen, så kommer vi att kunna vända detta. För om alla gör något, så blir det sammantaget betydelsefullt. Och Sverige är ett land där man kan påverka sin situation och förändra sitt liv, det måste vi också tala om för människor mycket mer, säger hon. ●

Sofia Olsson
till vänster
och Elisabet
Holmér till
höger.

PILGRIMS- VANDRING

Som en sex veckor lång terapi

Att vandra den tusenåriga pilgrimsleden till Santiago är ett drömAventyr för många, en chans till både rörelse och eftertanke. Men periodvis även en lidelse.

– Har vi verkligen gjort det här eller har vi drömt? säger Sofia Olsson och Elisabet Holmér som gått de 80 milen tillsammans.

Text: *Sophie Ekman* Foto: *Privat*

KORT OM

Sofia Olsson

Ålder: 53 år.
Familj: Make, två vuxna barn och ett bonusbarn.

Bor: Stockholm.

Gör: Pluggar till diakon.

Motto: Allt är som det ska.

Elisabet Holmér

Ålder: 56 år.

Familj: Två vuxna barn.

Bor: Stockholm.

Gör: Tjänstledig och studerar.

Motto: What you feel you can heal.

»Det var i början av juni. Sofia och Elisabet hade anlänt till sitt första boende längs den 80 mil långa vandringsleden till Santiago de Compostela. Men det visade sig vara fel härbärge. Det de hade bokat låg ytterligare några kilometer bort. Det var bara att slänga på sig de stora ryggsäckarna igen.

När de äntligen nådde rätt ställe möttes de av en sträng ägare med strikta regler kring packning, duschtider och middagen. Vid läggdags fick de dela en liten soffa i vardagsrummet som användes som sovsal.

– På toaletten fanns det ingen tvål och knappt något papper. Det var propnat med folk och otroligt spartanskt. Är det så här det ska vara tänkte jag, säger Elisabet.

– Jag hade ju sovit på sådana här

ställen innan, även om detta var lite extremt, säger Sofia.

De skrattar åt det när vi ses några månader efter hemkomst. För även om de hade planerat sin sex veckor långa pilgrimsvandring noga, blev detta ett av flera exempel på hur lite man kan planera ett sådant här äventyr – egentligen.

MEN VI BÖRJAR denna berättelse redan i maj, då Sofia och Elisabet med skräckblandad förtjusning var i gång med alla förberedelser.

– Resan börjar när man börjar tänka på den, sa Elisabet.

De provpackade, kollade vad ryggsäcken vägde, tog bort saker. Målet var att inte bära mer än tio procent av kroppsvikten. Sofia besökte fotvårdare och naprapat. Elisabet investerade i nya vandringskor som skulle klara 2,5 mil

per dag. Båda hade länge drömt om att göra en lång vandring.

De hade lärt känna varandra genom en utbildning. När Elisabet hörde om Sofias planer, frågade hon om hon kunde få följa med. Sofia hade tänkt gå själv, men ville redan då förhålla sig till livet som en sann pilgrim.

– Det är att vara öppen för det man möter. Och nu hade jag stött på en som ville följa med.

ATT DELA UPPLEVELSEN med Elisabet kändes otippat härligt, att förbereda sig ihop var roligt och de skulle ju kunna hjälpa varandra om något hände. Dessutom delade de samma utmaning kring kosten, då båda äter vegansk och glutenfri mat. Förhoppningsvis skulle de hålla sams.

Sofia hade precis avslutat sin

I Sofias dagbok den 11 juni

Gick vid klockan 06.00 för att hinna gå en del på morgonen. Våldigt trött i kroppen efter lunchen vid 11-tiden så tog en liten siesta. Många skrattade när de såg oss i vägkanten. Så vackra vyer hela dagen. Åter igen väldigt trött i ben, fötter och höfter idag. Lärt mig att jag har svårt att acceptera det jag beslutat mig för. Ifrågasätter och väger för eller emot även om beslutet är fattat. "Borde jag gjort si, borde jag gjort så?" Försöker nu istället vara glad åt det som är, att jag har en vandringsvän som vill lite annat än mig exempelvis. Att nerförsbackar är okej om jag svänger mer på höfterna (gör mindre ont i knäna då).

Det sägs att ingen kan utföra vandrigen till Santiago utan att förändras. Sofia och Elisabet har bland annat fått med sig en bättre kontakt med sin kropp och mer tillit.

tjänst hos Stockholm pilgrimcentrum på Tyresö efter 19 år. För henne skulle pilgrimsvandringen bli en övergångsrit till nästa plan; att läsa till diakon. Hon längtade efter att få tid för sig själv.

– Vi lever mycket på ytan, och ofta handlar det om andra människors behov. Men vad längtar jag efter?

Hemma hos Elisabet gick torkugnen varm och hon fyllde påsar med egengjord vegansk buljong.

– Jag ser fram emot att gå och rensa huvudet. Vara i kroppen och vara närvarande.

Efter en hektisk period i livet ville Elisabet ta hand om sig själv. Inte bara skynda på. Hon tog tjänstledigt, hade gått lite kurser och sökte efter en större livskvalitet. En pilgrimsvandring kändes helt rätt.

– Jag har aldrig haft en så lång obruten tid, där jag inte ska rusa iväg och prestera. Och jag har svårt att sitta still och meditera just nu, därför passar nog detta mig bättre.

EN MÅNAD SENARE stod Elisabet i solen på en sandfärgad grusväg i Spanien, omgiven av vackra vallmofält och iklädd sina nya vandringskor. De var ett klokt köp – hon fick inte ont någonstans. Däremot fick Sofia ganska omgående besvär med knän och höfter. Elisabet tyckte att de skulle skicka sina ryggsäckar till nästa anhalt, en tjänst många härbärgen erbjuder mot en peng. Men Sofia var envis, tills hon skrev i sin dagbok om prestige.

– Jag hade tänkt att jag är en prestigelös person. Men så insåg jag att jag ville vandra den här

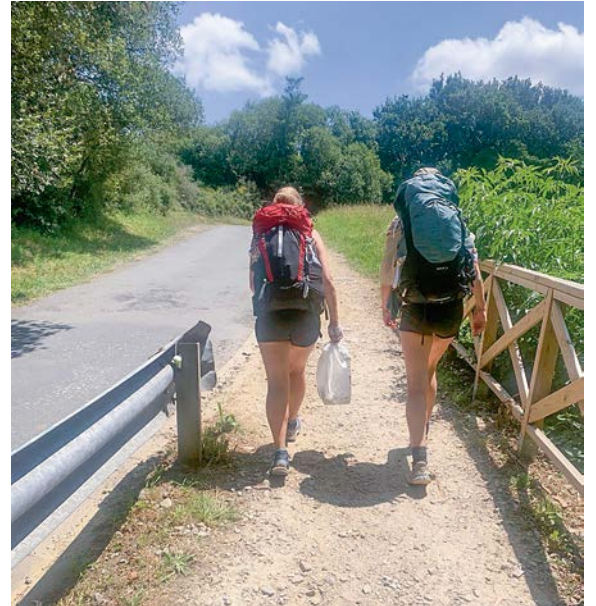
pilgrimsvandringen på ett perfekt sätt. Det skulle vara morgonbön, middagsbön och kvällsbön. Jag skulle bära min ryggsäck hela tiden. Jag skulle inte ha ont någonstans, säger Sofia som till slut förstod att det var omöjligt.

– Vi hade flugit ner till Biarritz, så jag gjorde ett klimatavtryck också. Det tänkte jag mycket på. Och "här kommer jag i min lyxtillvaro, med massa saker som jag inte orkar bära. Men då skickar jag det, för jag har pengar". Det blev en inre moralisk konflikt, förklarar Sofia.

Men hon insåg till slut att det var en större fråga, att vandringen handlade om att få ihop varje dag.

– Och du hjälpte mig mycket i detta, säger hon till Elisabet.

– Jag försökte påminna om ditt ansvar för dig själv. Om du gjorde

” När jag slutade försöka definiera pilgrimsvandringen förändrades allt. Det blev i stället som ett långt samtal med Gud, genom tystnad, andra människor och Elisabet.

» dig illa skulle du kanske få åka hem, säger Elisabet.

SOFIA BÖRJADE LYSSNA på kroppen och gick med på att skicka ryggsäcken. Just kontakten med kroppen är något de båda lyfter som en stor behållning av pilgrimsvandringen.

– Innan skulle min kropp betjäna mig, nu är det mer ett integrerat vi. Huvud och kropp har gått ihop. Och vårt undermedvetna tar sig ofta uttryck i kroppen, det är information och klokskap vi inte kan få från hjärnan, säger Sofia.

– När man vandrar kommer det man bär inom sig ut lite med varje steg man tar. För mig var det en sex veckor lång terapi, säger Elisabet.

De menar att det kan vara en svag känsla som dyker upp när man går.

– Då kan man ta emot den som en gåva, och man har ju tid att reflektera över den. ”Oj, här kommer en liten känsla, vad vill den?” Så får man gå med den som sällskap ett tag, kanske gråta lite, för det gjorde jag i perioder. Det var jättehärligt, säger Elisabet och skrattar.

Hon berättar att de stöttade varandra genom att ställa frågor.

– Ibland behöver man höra sin röst för att komma framåt. Och man behöver inte lösa så mycket i livet, bara vara med det och känna det till fullo. Då liksom upplöses det.

De är båda överens om att det

var givande att vandra ihop med någon. Kanske hade känslorna följt med längre annars, eftersom deras interaktion gjorde processen mer effektiv.

– Det är inte självklart att man gör en inre resa. Men jag tror att många känner att det kommer upp saker, det är nästan oundvikligt, säger Sofia.

VISSTE DU ATT

»... den mest kända av alla gamla pilgrimslederna genom Spanien till Santiago de Compostela är Camino Francés, eller *Den franska vägen* som den också kallas. Den börjar på den franska sidan av Pyreneerna och går genom norra Spanien. Totalt cirka 80 mil vandringsled att utforska.

LÄNGS MED FÄRDEN stötte de på människor från hela världen. Den franska kvinnan som varit nunna på ett kloster i tjugo år och nu tvivlade på sitt kall. Ett amerikanskt ungt par som längtade efter barn. En kvinna från Sydafrika som hade blivit ensam då flera i hennes familj gått bort. En katolsk präst som saknade en livskamrat och därför var osäker på sitt yrke. Alla gjorde de olika avtryck.

– Det är fint att få ta del av andra människors livsöden, dilemman och inre. Alla är ju inte som öppna böcker, men vill man ha kontakt så kan man få det. Och man hittar alltid någon likasinnad, säger Elisabet.

Sofia minns en ung kille som hon vandrade med under en dag när hon och Elisabet delat på sig. Det hände några gånger att de

Äntligen framme vid katedralen i Santiago de Compostela efter 80 mils vandring.

gjorde det, för att få lite egentid. Då sågs de på härbärgets på eftermiddagen.

Killen berättade om sin relation till sin mamma, och Sofia tänkte inte så mycket mer på det just då.

– Men när vi hade skiljts åt hände det något. Då insåg jag att hans berättelse speglade mitt förhållande med min dotter. Jag kunde förstå saker och se dem på ett nytt sätt, det var häftigt.

EN KVÄLL NÄR de checkat in på ett härbärke upptäckte de att en viktig matkasse glömts på en restaurang. Mycket skulle nämligen vara stängt nästa dag, då det var helgdag.

På morgonen fyllde de ändå vattenflaskorna och traskade iväg.

Det dröjde inte länge förrän ett gigantiskt körsbärsträd stod framför dem. De plockade varsin påse som räckte hela förmiddagen. Vid lunch kom de till en by där det fanns en öppen restaurang, som dessutom serverade glutenfritt bröd, vilket inte hörde till vanligheterna. På kvällen nådde de ett härbärke och kunde njuta av fantastisk veganmat, också det sällsynt.

– Så det löste sig fint. Det har varit otroligt givande att gå runt och träna på tillit, att det som sker är det bästa. Ibland var man hungrig och trött, men vi var i alla fall det tillsammans. Jag behöver inte vara så orolig i livet. Jag har tillit att mina steg leder mig framåt, säger Elisabet.

Sedan Sofia kom hem har ännu mer fallit på plats.

– Jag kan fatta beslut på ett helt annat sätt. Med kroppen också. När jag slutade försöka definiera pilgrimsvandringen förändrades allt. Det blev i stället som ett långt samtal med Gud, genom tystnad, andra människor och Elisabet. Samtalet blev viktigare än den fasta rutinen. Jag känner att detta inre utrymme, värmen som varje människa bär inom sig, är platser där jag samtalar med Gud.

– Vandringen har verkligen berikat mitt liv, jag är så tacksam. Jag ska vandra på Madeira i vår, för jag vill ju bara fortsätta gå, det var min känsla efter sex veckor. Jag längtade inte hem, jag ville bara fortsätta gå, säger Elisabet. ●

MISSA INTE

... Sofias och Elisabets bästa packtips:

- » Kläder för väder. Lager på lager. Tunna i ull eller linne. Hotpants om varmt.
- » Hatt, solglasögon, solkräm och myggspray.
- » Lång regnponcho.
- » Minst ett par stadiga skor, vi gillar mjuka skor för terränglöpning/trekking och sandaler att byta till på härbärgena.
- » Yllestrumpor, och fotpuder att hålla i yllestrumporna varje morgon.
- » Bekväma, mindre ryggsäck för dagpackningen.
- » Skavsårsplåster.
- » Silkeslakan.
- » Tunn stor ylle-sjal blir bra filt på natten.
- » Ett skrivhäfte eller en andaktsbok och penna. Men gå att anteckna i mobilen också.
- » Sköna öronproppar och sovmask.
- » Tvättvål för ylle.
- » Packpåsar, gärna små färgglada för ordning i ryggsäcken.

5 BÖCKER MED PASSION

Vacker passionerad kärlek handlar dessa böcker om, men också om att brinna för ett intresse eller ha en stark åsikt. Vad väcker din passion?

Text: **Sophie Ekman**

Dit floden för dig
Shelley Read
Bokförlaget Forum

»Om du gillade *När kräftorna sjunger* kommer du även gilla denna gripande berättelse som utspelar sig i 1940-talets Colorado. Victorias mamma har gått bort och hon bor på en persikofarm med sin osympatiska och destruktiva pappa och bror. En dag träffar hon av en slump Wilson. De blir passionerat förälskade i varandra. Men kärleken är inte accepterad, vare sig av familjen eller samhället. En kärlekshistoria som är lika vacker som den är sorglig.

Ett halvt andetag
Anna Agrell
Historiska media

»Sonja lever med sin fästman i en småstad i Småland. En dag flyttar finlandssvenska Mirkka in i ett fallfärdigt grannhus. Hon brinner för löpning och drömmer om att sätta rekord och springa ärevarv på Stockholms stadium. Det låter kanske inte konstigt, men året är 1940 och förväntningarna på kvinnor är många. De blir vänner, men normbrytande Mirka ifrågasätter Sonjas livsval. För även Sonja bär på hemliga drömmar. En historisk roman som berör och är svår att lägga ifrån sig.

TIPS!

Vad brinner du för?

»Med denna fylla-i-bok lär du känna dig själv bättre, och på så vis kanske du lättare får syn på dina passioner i livet.

En lyckligare tid
Claire Lombardo
Bazar förlag

»När Marilyn och David träffades på 70-talet blev de passionerat förälskade. Deras starka kärlek har tagit dem genom livets prövningar, men också fått deras fyra döttrar att känna sig utanför ibland. Nu är barnen vuxna och har egna relationer, problem och hemligheter. Kommer de någonsin kunna uppleva samma kärlek deras föräldrar verkar ha? Hur förhåller de sig till drömmen om ett perfekt liv? Ett familjedrama som spänner över 40 år och handlar om kärlek, familjeband och systerskap.

En vän till tant Irene
Elin Johansson/Ellen Svedjeland
Rabén & Sjögren

»Grannen tant Irene har sovit ensam i sin dubbelsäng sedan hennes man dog för trettio år sedan. Det tycker Naima och Lisen är sorgligt. Hon har ju haft hela livet på sig att hitta någon att bli kär i, men nu är hon i alla fall ensam. Dags att tant Irene börjar dejta! Då kanske hon hittar någon innan sommaren är slut. Bara hon nu ville anstränga sig lite själv också. En charmig historia om kärlek, vänskap och ensamhet. Skriven för barn i åldern 9–12 år men läsvärd även för yngre barn och vuxna.

Dina perfekta sidor
Colleen Hoover
Lovereads by Forum

»En berättelse om en kärleksrelation som hänger på en skör tråd. Quinn och Grahams äktenskap är skadat efter år av misstag och hemligheter. De älskar varandra men det finns mycket sorg mellan dem. Är kärleken nog för att relationen ska överleva? Orkar de allt jobb som krävs för att de ska hitta tillbaka till den passion de en gång hade? Känslös bok som är hjärtskärande och hjärtvärmande på samma gång.

"Kyrkan står, och har alltid stått, på den enskilda människans sida. Och om kyrkan finns där behoven finns, då kan kyrkan göra skillnad på riktigt", säger diakoniassistent Maria Olofsson.

Svenska kyrkans nya samtalsmottagning

SAMTALSODEN

Vart ska man gå när hjärtat blivit kantstött eller vardagsekonomin är svår att få ihop?

Till Bodens nya diakonicentrum Samtalsboden är numera svaret. *Kyrkfönstret* besökte dem precis innan invigningen i de nya lokalerna på Prästholmen.

Text & foto: **Linnéa Kero**

” Man kanske har upplevt saker som gjort att man går omkring med en skyddshjälm helt i onödan. Då kan vi hjälpas åt att ta av den.

Maria Olofsson

DET HÄR ÄR

... Samtalsboden:

» Samtalsboden erbjuder samtal, själavård, ekonomiskt stöd och stöd i asyl- och integrationsfrågor. Du behöver inte vara kristen eller medlem i kyrkan för att besöka Samtalsboden, och det är helt kostnadsfritt.

Öppettider och kontaktuppgifter hittar du här:

svenskakyrkan.se/boden/samtalsboden

... Hela människan:

» På Hela människan finns en lunchrestaurang, en matsvinnbutik och gemensamma aktiviteter. Du kan läsa mer om deras verksamhet på: helamanniskan.se/boden

» På Prästholmen finns sedan tidigare Hela Människans butik för människor i ekonomisk utsatthet, där man kan handla matvaror och kläder till nedsatt pris. Från restaurangen smiter doften av dagens lunch in.

– Vi har de bästa grannarna, säger diakon Rickard Fjällström när han visar oss runt i de nya lokalerna.

Mjuka fåtöljer, ett dämpat ljus och hoppingivande tavlor att vila blicken på bjuder in till samtal.

– Det är ju så i livet ibland, att man behöver hjälp att ta sig vidare, eller skydda det som är skört, berättar han, och förklarar att detta att prata med någon kanske inte alltid kan ta bort allt som gör ont, men att de tillsammans kan se till att det inte skadar en.

– Som en hjälm, säger han med en gest mot den regnbågsrandade hjälm som intagit en självklar plats i ett av samtalsrummen.

Diakonkollegan Charlotte Unée fyller i.

– Och ibland kanske man upplevt saker som gjort att man går omkring med en skyddshjälm helt i onödan. Då kan vi hjälpas åt att ta av den.

BÅDA TVÅ HAR lång erfarenhet av att möta människor i olika livssituationer, och att prata om såväl det ljusa och fina som det mörka och tunga.

– I kyrkorna har vi en lång tradition av att erbjuda själavård och samtalsstöd, och självklart kan man även i fortsättningen där träffa en präst eller diakon för att prata. Men här har vi all expertis samlad på ett ställe. Dessutom i neutrala och anpassade lokaler, berättar Rickard.

Många som söker samtalsstöd upplever att köerna är långa, och ibland gör även det ekonomiska läget att folk drar sig för att söka hjälp.

– Här får man oftast ett samtal

samma vecka, och det är dessutom alldeles gratis, berättar Charlotte, som utöver sin diakonutbildning är certifierad samtalsterapeut.

Vi tar steget in i matförrådet. Hyllorna bär långa rader av frukostflingor, toalettpapper och konserver. Rickard och Charlotte packar omsorgsfullt ner lök, pasta och kryddor i matkassen som är på väg ut. Numer får man även med sig recept och middagsförslag i sin matkasse. I går delades fyra matkassar ut och de berättar att de redan behandlar flera ekonomiska ärenden i veckan.

– Behovet är konstant, men i vissa perioder syns det att fler hamnar i ekonomiskt utsatta situationer. Innan jul är det knapert för många, och det håller nog i sig detta år med tanke på det ekonomiska läget i landet, tror Charlotte.

NÄR VI PRATAR vidare om framtiden verkar det finnas en del orosmoln på himlen. De båda diakonerna tänker tillsammans om en orolig omvärld, lågkonjunktur och klimatförändringar. Att kyrkan har en viktig roll att spela är de eniga om.

Diakoniassistent Maria Olofsson ansluter till samtalet.

– Kyrkan står, och har alltid stått, på den enskilda människans sida. Och om kyrkan finns där behoven finns, då kan kyrkan göra skillnad på riktigt.

Maria leder tillsammans med Burka Idosa Geleta arbetet kring ”Ny i Boden”. Här kan man få hjälp med rådgivning i asylprocessen och hjälp med familjeåterförening. Språket behöver inte vara ett hinder eftersom tolk kan ordnas. På BIS, Boden integration och samverkan, erbjuder Burka även integrationskurser för den som är ny i Sverige.

– Jag utbildar dem i hur det svenska samhället är uppbyggt, hur asylprocessen ser ut och berättar om den svenska kulturen, berättar han.

Burka Idosa Geleta jobbar på Samtalsboden.

” Det viktigt att ingjuta hopp. Gud kan förändra alla situationer, även de som för oss människor ser omöjliga ut.

Burka Idosa Geleta

En regnbågsrandad hjälm har fått en självklar plats i ett av samtalsrummen. Tanken är att även om det som gör ont inte går att ta bort, så kan samtalen leda till att det inte skadar en.

Att det här finns många års erfarenhet och spetskunskaper är uppenbart.

– Det händer att människor från andra kommuner hör av sig och behöver rådgivning, till och med från andra länder, berättar Maria. Och då hjälper vi naturligtvis till så länge vi har möjlighet.

De vittnar om att det finns ett stort behov av hjälp och stöttning i asyl- och integrationsfrågor som ofta saknas. Ibland upplevs processerna orimligt långa och det kommer hela tiden nya lagar och regler att förhålla sig till.

– Så det gäller att hålla sig uppdaterad, säger Maria.

Hon har mångårig erfarenhet av dessa frågor, och är även utbildad samtalsterapeut. I högen av ärenden trängs någons ansökan för att få hem sitt barn till Sverige med kontaktuppgifter till sjukvården. Och den tornar sig högt förbi hyllans kant.

MEN HUR KÄNNES det då, att möta människor i svåra livssituationer? Hur hjälper man någon som precis har fått ett utvisningsbeslut?

Maria lyfter fram det viktiga i att bara finnas där i det svåra.

– Jag vill stötta där och då, kanske hjälpa till att förklara varför beslutet blev som det blev, men

framför allt bara vara en medmänniska.

Burka berättar att han oftast redan innan förberett den asylsökande på de olika stegen i asylprocessen.

– Ibland tror man att det är så svart och vitt, att allt står och faller med att få rätt till asyl. Men det är ju inte så, så de gånger vi möter människor i den situationen är det viktigt att ingjuta hopp. Gud kan förändra alla situationer, även de som för oss människor ser omöjliga ut.

DOFTEN AV NYBRYGGT kaffe blandas med aromen av hopp när Rickard och Burka visar oss ut. På vägen möter Rickard och Burka några av dem som redan hittat till den nya samtalsmottagningen. De möts av hjärtliga kramar och stora leenden, som tydligt vittnar om att det redan hunnit bli den trygga plats diakongänget drömt om länge.

– Jag är så glad, drömmen har blivit sann och vi kan välkomna alla i hela Boden till en samtalsmottagning. Som är lätt att nå, öppen för vem som helst och med det största av hjärtan, avslutar Charlotte med ett leende innan hon återgår till packandet av en matkasse som snart kommer nå en behövande hand. ●

I matförrådet är hyllorna fulla av frukostflingor, toalettpapper och konserver till matkassar. Nummer får man även med sig recept och middagsförslag.

Foto: GETTY

Hur firar vi påsk?

Vill du fira påsk med traditionell mat och dukning? Här får du inspiration.

Källa: *Svenska kyrkan*

Foto: HENRIK GUSTAFSSON/GETTY

På påskafton dukar vi för påskfest

» I Sverige firar vi påskhelgens stora fest på påskafton, trots att helgen egentligen inte infaller förrän på söndagen. Det beror på att vi i Sverige oftare firar aftnar än de verkliga helgdagarna eftersom man förr i tiden räknade att den nya dagen började klockan 18 kvällen innan. På påskafton dukar vi påskbordet och sätter in påskris, gärna med urblåsta ägg som prydnad.

Foto: LUZA STUDIOS/GETTY

Att äta lamm är en judisk tradition

» På påskbordet kan vi servera mat som sill, Janssons frestelse, lax, godis, påskmust och självklart ägg. Att äta lamm på påskafton eller påskdagen är en förhållandevis ny tradition i Sverige men kommer

från en mycket gammal judisk tradition som du kan läsa om i andra Moseboken, kapitel tolv på *bibeln.se*. Traditionen är också kopplat till "påskalammet" som Jesus och lärjungarna var samlade för att äta på skärtorsdagens kväll.

Foto: J. FRANSEN/KON

Ägget är en symbol för liv

» På maträtter är så starkt förknippade med en högtid som ägg är förknippat med påskan. Det finns flera orsaker till att vi äter mycket ägg under påskan. Ägg är en gammal symbol för liv, därför passar det bra med ägg när vi firar att Jesus uppstått från döden. Genom det hårda skalet, en symbol för graven, bryter Jesus nya liv fram.

Men påskens äggtradition har också en praktisk anledning. Tidigare var det många som inte åt ägg under fastetiden före påsk. När fastan var slut var det vår, en tid på året när hönorna börjat värpa och det fanns gott om ägg, så då fick man passa på att njuta av äggen.

Det godisfyllda påskägg som vi i dag ger till varandra är alltså en symbol.

Vi pyntar med påskens färger

» Att vi symboliserar färgen gult med påsk är antagligen även det kopplat till äggen, eller rättare sagt kycklingarna som kommer från dem.

Även höns, tuppar och fjädrar i glada färger, som pryder både påskkort och bonader, har ju starka kopplingar till just ägget.

Tuppen sätter färg på påskan.

Foto: GETTY IMAGES

Foto: ALEX & MARTIN/IKON

Påskkärringar och påskeldar

» Påskkärringarna i dag är annorlunda än de häxor man förr trodde fanns. I dag klär barn ut sig till påskgummor och påskgubbar, knackar på dörrar, bjuds på godis och önskar en glad påsk. Detta sker antingen på skärtorsdagen eller på påskafton, beroende på var i landet man bor.

I Västsvrige tänder man påskeldar och fyrar av smällare. Genom eld och smällare trodde man sig förr kunna skrämman bort ondskan och häxorna som återvände från Blåkulla natten mellan skärtorsdagen och långfredagen. På Blåkulla trodde man i det gamla bondesamhället att de hade varit i väg och träffat djävulen.

Foto: BARBRO WICKSTRÖM/MOSTPHOTOS

Foto: MAGNUS ARONSON/IKON

Påsknattsmässan går från sorg till glädje

» På natten till påskdagen besöker många påsknattsmässan. Påskdagen är Kristi uppståndelsedag och den vill man möta med så mycket fest och glädje som möjligt. Därför sker det en dramatisk övergång från långfredagens sorg till påskdagens glädje under den här mässan.

Inne i kyrkan tänds ljus och man hälsar varandra med den urgamla påskhälsningen: "Kristus är uppstånden. Ja han är sannerligen uppstånden."

Källa: www.svenskakyrkan.se/pask/hur-firar-man-pask

Foto: L. BEAUMONT/GETTY

Färga ägg med lökskal

» Att måla ägg under påsk är en rolig aktivitet för både stora och små. Men man kan också koka äggen tillsammans med olika saker som rödbetor, lökskal eller kaffesump för att färga dem. De färgade äggen kan man använda för både dekoration och ägglekar.

Duka med vit eller gul duk

» När man ska duka fram påskbordet är det vanligast att välja mellan två färger på bordsduken. Om man vill välja den kyrkliga traditionen så ska duken vara vit som är glädjens färg, men många brukar också välja en gul duk, som enligt den folkliga traditionen har blivit påskens färg.

Vill man göra lite extra fint så kan man låta en bukett med påskliljor pryda bordet. Likaså ett påskris med färgglada urblåsta ägg. Påskriset är från början en påminnelse om hur Jesus plågades när han korsfästes, men i dag används det som dekoration för att det är fint.

Barnläger för sångfåglar

»Har du en liten sångfågel där hemma? Äntligen är det dags för Mariakyrkans läger, en möjlighet för alla i årskurs 1–4 att djupdyka i toner och trallande på ett roligt sätt, tillsammans med såväl nya vänner som gamla bekanta! Vi kommer leka, sjunga och pyssla tillsammans, och på söndagen medverkar vi i gudstjänsten klockan 10.00.

Barnkörläger

Datum: 6–7 april. **Plats:** Mariakyrkan.
Anmälan: Till Julia Magnusson,
julia.magnusson@svenskakyrkan.se

Kom och fixa vår fint på kyrkogården

»Onsdagen den 22 maj klockan 14.00–18.00 ses vi på Bodens alla kyrkogårdar för att städa undan vintern och göra det vår fint vid gravarna. Våra vaktmästare är på plats för att hjälpa till med planteringar och ge sina bästa blomtips. Vi hjälps åt att fylla på med ny jord och kommer även att servera fika. Välkommen!

FÖLJ OSS!

Svenska kyrkan Bodens:

- »svenska kyrkan.se/boden
- »facebook.com/svenskakyrkanboden
- »instagram.com/svenskakyrkanboden
- »Varje vecka i Bodens Gratistidning.

Gravrättsinnehavaren ansvarar för att åtgärda gravstenen

Foto: GUSTAF HELLSING/IKON

Nu säkras gravarna

»Under våren pågår gravsäkring på kyrkogårdarna i Boden. Kyrkogårdsförvaltningen är skyldig att se till att begravningsplatserna är en säker miljö för besökare och anställda. Därför genomförs, vart femte år, en provtryckning av samtliga gravstenar.

Enligt begravningslagen får kyrkogårdsförvaltningen enbart göra ändringar på en enskild gravplats efter att de har inhämtat ett medgivande från gravrättsinnehavaren – förutom i de fall då det är nödvändigt för att förebygga skada. Om en kontroll visar att en grav-

sten utgör en akut fara bör kyrkogårdsförvaltningen alltså omedelbart säkra den, det vill säga lägga ner stenen. Är det så att gravstenen inte godkänns vid kontrollen kommer gravrättsinnehavaren att meddelas skriftligen om detta.

Gravrättsinnehavaren ansvarar för att åtgärda gravstenen. Till sin hjälp kan innehavaren använda sig av en stenfirma.

Efter att arbetet är utfört är det kyrkogårdsförvaltningen som ansvarar för att kontrollera att gravstenen har åtgärdats på ett säkert sätt.

MISSA INTE

Vi minns Lasse Berghagen i våra hjärtan i ord och ton.

Foto: GETTY IMAGES

... Lasse Berghagen i våra hjärtan

»Den 25 april klockan 19.00 blir det allsång i Mariakyrkan. Vi minns den folkkäre artisen, sångaren och låtskrivaren Lasse Berghagen

i ord och ton. **Medverkande:** Kjell Sandberg med kör och orkester, Kören Sävast Singers och Niklas Thornéus. **Berättare:** Annika Berglund.

	ANTECK- NAR	NYSKA- PANDE	UTAN KRUSI- DULLER	↙	KASTA ETT ÖGA KLAGAN	↘	TRÄD- GÅRD I BIBELN					
	RÖR SIG SNABBT						SKRIKER I HÖGAN SKY					
					TRÄCKLA SES MED HALS OCH NAS							
	GE EN FINGER- VISNING		GULLIG	AVSNITT								
	SVÅR PÅFREST- NING											
					BAD- PLATS							
	GULD- PENG					LEVER PÅ SAVAN- NEN	VIRVEL- VIND					
	GÖMSLE											
↙	VÄNFAST	HAL TYP	↘	FÅNGAD AV EN?	LUSTIG- KURRE	GER HAN- GIVEN	↘	SE EN SKYMT AV	ÄR ALLA GODA TING?	TAPPADES I SAGAN	STOR KILLING VISAR NYFIKEN	
↘			↘				↘					
				SKYNDAR IVÄG					PÅSTÖT- NING YNKLIIG			
	GÖRS PÅ EGEN HAND	FUNKTION GÅR EMOT STRÖM- MEN				HÄRM- APAN					KAUPPI	
				I DET FRIA SLUTET I ENGLAND			HUND- FAVO- RITEN	↘	GÖR PEELING HUDEN		LIGGER I VATTEN HIBER- NATION	
	INNERLIG					RED JESUS PÅ	I START- GRO- PARNA					GOSLING
	STORT ORGAN	HAR DROT- NING PLAN				ÄR ALDRE TILL			REAKTION			
						MITT I PARK	MÖRGON- TIDNING		KAN DET KATT SE POSITIV UT			FINT BETYG
	LIGGER I TIDEN ETT ELEMENT			RAISON					KRYSS MED I			
	PACINO		STUPAR NEDÅT							KAN BRÖD ANVÄN- DAS SOM		

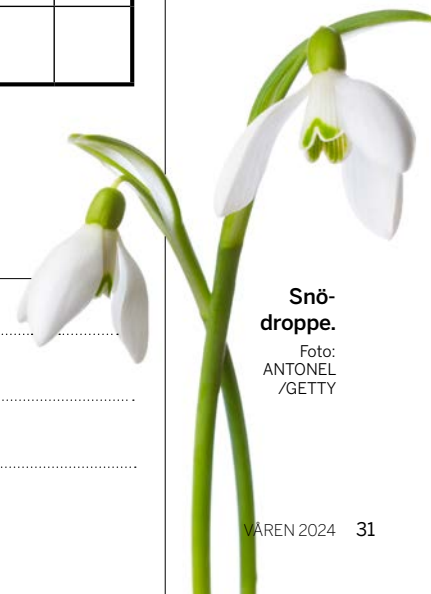
GRATTIS!
 Vi gratulerar
 vinnarna
 i det senaste
 korsordet:
 » Hans
 Wikström
 » Nora Norlén
 » Eivor
 Sundbaum

GÖR SÅ HÄR

Sänd in lösningen till:
 Församlingsexpeditionen
 Strandplan 25
 961 34 Boden
 Vi vill ha ditt svar senast
 den 5 april.

» De tre först öppnade rätta lösningarna vinner en presentcheck till en kyrklunch.
 » Vinnarna får besked per post, och sina namn publicerade i nästa nummer av Kyrkfönstret.

Namn:
 Adress:
 Postadress:

**Snö-
droppe.**
 Foto:
 ANTONEL
 /GETTY

- » Har du något som du funderat över men inte hittat svaret på?
- » I *Kyrkfönstret* kommer en präst

- att svara på dina och andras frågor.
- » Se information i rutan här bredvid om hur du skickar in just din fråga.

3 FRÅGOR

TILL ERIK ZIEWERSSON, PRÄST
I GUNNARSBYNS FÖRSAMLING

1 Varför har präster klänning?

– Den ”klänning” som prästen har är ett röklän eller en alba. Precis som mycket annat i kyrkan så handlar det om ett symbolspråk, att visa något genom något annat. Vi använder ju inte bilder på en toalett för att visa att här finns toaletter, utan som oftast är det en bild på något annat som får agera som symbol.

Just ordet alba betyder vit och alban symboliserar bland annat oskuld och renhet. Att Kristi blod tvättar bort all synd från oss. Den påminner även om den vita dopdräkten, översteprästens vita klädnad vid försoningsoffret samt pekar fram mot den skara som med liknande klädnad står inför den himmelska tronen.

2 Varför finns det 66 stycken olika versioner av Bibeln, och om det är Guds sändebud som givit Bibeln, hur kan det komma nya?

– Bibeln är egentligen inte en bok utan är som ett bibliotek och består av flera böcker, närmare bestämt minst 66 stycken. Vissa skulle säga att Bibeln består av ännu fler böcker, de så kallade Apokryferna, men här är olika kristna kyrkor inte fullt överens vilka av dessa som ingår i Bibeln.

När Bibeln sammanställdes var det bland annat så att representanter från de kristna församlingar som fanns på den tiden tittade på vilka skrifter som församlingarna redan behandlade som Helig Skrift och sammanställde detta till

Foto: ANNA KARLSSON

” *Böckerna i Bibeln beskriver hur Gud har handlat, eller vad Gud velat säga till oss människor, över flera tusen år.*

vad vi kallar Bibeln. Förenklat kan man säga att man sammanställde det som alla redan var överens om var Helig Skrift och tog inte med allt annat.

Varför det finns så många böcker i Bibeln är exempelvis för att böckerna på olika vis beskriver hur Gud har handlat, eller vad Gud velat säga till oss människor, över flera tusen år. Detta gör att det skiljer flera hundra år mellan den äldsta och yngsta boken i Bibeln.

Än i dag finns det olika syn på om det är så att Bibelns böcker är fullt skrivna av författare som efter bästa förmåga och med stöd

och inspiration av Gud skrivit det som dessa skrivit, eller om det är så att den mänskliga författaren bara agerat som en penna och ordagrant skrivit det som Helig Ande förmedlat. Oavsett vad så finns Bibeln i dag i en, eller flera olika, översatta versioner till nästan alla världens olika språk.

3 Måste man sjunga fint för att bli präst?

– Som präst måste man inte sjunga fint. Om man sjunger fint är det trevligare för övriga deltagare i gudstjänsten, men det är inget krav.

SKICKA IN
EN FRÅGA!

Vill du också skicka in en fråga till våra präster?

» Gå in på svenskakyrkan.se/boden/kyrkfonstret

» Där kan du skicka in din fråga, så är det kanske den som får svar i nästa nummer!

